REZOLŪCIJA ([1])

par fitosanitāro produktu, sēklu un citu lauksaimnieciskās ražošanas resursu nelegālās tirdzniecības ietekmi uz ĀKK valstu ekonomiku

(2018/C 415/02)

ĀKK un ES Apvienotā parlamentārā asambleja,

— tiekoties 2018. gada 18. līdz 20. jūnijā Briselē (Beļģija),

— ņemot vērā Reglamenta 18. panta 1. punktu,

— ņemot vērā Partnerattiecību nolīgumu starp Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupas locekļiem, no vienas puses, un Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no otras puses, kas parakstīts 2000. gada 23. jūnijā Kotonū ("Kotonū nolīgums") ([2]) un grozīts 2005. un 2010. gadā ([3]),

— ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas augstākā līmeņa sanāksmi par ilgtspējīgu attīstību un noslēguma dokumentu, ko Ģenerālā asambleja pieņēma 2015. gada 25. septembrī, "Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam" un jo īpaši šajā programmā izklāstītajos ilgtspējīgas attīstības mērķos iekļauto 2. mērķi, proti, novērst badu, panākt pārtikas nodrošinājumu un labāku uzturu un sekmēt ilgtspējīgu lauksaimniecību ([4]),

— ņemot vērā 2011. gada 8. marta ANO īpašā referenta par tiesībām uz pārtiku ziņojumu "Agroekoloģija un tiesības uz pārtiku" (A/HRC/16/49),

— ņemot vērā ĀKK un ES Apvienotās parlamentārās asamblejas 2016. gada 21. decembra rezolūciju par problēmām, kas skar ģimenes lauksaimniecības un maza mēroga lauksaimniecības ražošanu ĀKK valstīs,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2017. gada 15. februāra rezolūciju par bioloģiskajiem zema riska pesticīdiem ([5]),

— ņemot vērā Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju, kas tikās Padomē, Eiropas Parlamenta un Komisijas 2017. gada 30. jūnija kopīgā paziņojuma par jaunu Eiropas Konsensu attīstības jomā "Mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne" ([6]) 56. punktu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 26. oktobra Regulu (ES) 2016/2031 par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem ([7]),

— ņemot vērā Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīvu 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū ([8]) un Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/8/EK par biocīdo produktu laišanu tirgū ([9]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regulu (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū ([10]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 22. maija Regulu (ES) Nr. 528/2012 par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu ([11]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru ([12]),

---

([1]) Pieņēmusi ĀKK un ES Apvienotā parlamentārā asambleja 2018. gada 20. jūnijā Briselē (Beļģija).
([2]) OV L 317, 15.12.2000., 3. lpp.
([3]) OV L 287, 4.11.2010., 3. lpp.
([4]) ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcija A/RES/70/1.
([5]) Pieņemtie teksti, P8_TA(2017)0042.
([6]) OV C 210, 30.6.2017., 1. lpp.
([7]) OV L 317, 23.11.2016., 4. lpp.
([8]) OV L 230, 19.8.1991., 1. lpp.
([9]) OV L 123, 24.4.1998., 1. lpp.
([10]) OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.
([11]) OV L 167, 27.6.2012., 1. lpp.
([12]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1907-20140410&from=lv

— ņemot vērā 2017. gada 5. un 6. decembrī notikušajā ĀKK Ministru padomes 106. sesijā pieņemtos lēmumus ([13]), rezolūcijas un deklarāciju,

— ņemot vērā ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām, ANO Ģenerālās asamblejas 2015. gada 25. septembra Rezolūciju Nr. 70/1, ilgtspējīgai attīstībai veltītā samita beigās pieņemto dokumentu "Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam", bet jo īpaši Ilgtspējīgas attīstības mērķi Nr. 2,

— ņemot vērā ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (*FAO*) 1952. gadā pieņemto Starptautisko augu aizsardzības konvenciju (SAAK), kuras mērķis ir novērst augiem kaitīgo organismu ievešanu un izplatīšanos ([14]),

— ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) konvencijas par drošību un veselības aizsardzību lauksaimniecībā, īpaši Konvenciju Nr. 170 par drošību ķīmisko vielu izmantošanā darba vietā ([15]) un Konvenciju Nr. 184 par drošību un veselības aizsardzību lauksaimniecības nozarē ([16]),

— ņemot vērā ANO īpašā referenta par tiesībām uz pārtiku 2017. gada 24. janvāra ziņojumu (A/HRC/34/48) ([17]),

— ņemot vērā ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (*FAO*) un Pasaules Veselības organizācijas Starptautisko kodeksu par apiešanos ar pesticīdiem "Pamatnostādnes rīcībai ar ļoti bīstamiem pesticīdiem" (Roma, 2016. gada marts),

— ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas (PVO) 1995. gada Līgumu par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu (*SPS* Līgumu) ([18]) un Starptautisko Rīcības kodeksu fitosanitāro produktu, pesticīdu, sēklu un citu resursu (*PPPSI*) pārvaldībai,

— ņemot vērā 2013. gada 3.–6. decembrī Bali notikušās 9. PTO Ministru konferences deklarāciju par publisko pārtikas nodrošinājuma krājumu glabāšanu ([19]),

— ņemot vērā iniciatīvas "Lauksaimniecības zinātnes un attīstības tehnoloģiju starptautiskais novērtējums" (*IAASTD*) ietvaros 2009. gadā izstrādāto ziņojumu "Lauksaimniecība krustcelēs" ([20]),

— ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) nelikumīgas pesticīdu tirdzniecības apkarošanas tīklu,

— ņemot vērā Ekonomikas attīstības, finanšu un tirdzniecības komitejas ziņojumu (ĀKK – ES/xxxxxx),

A. tā kā lauksaimniecībai ir svarīga loma ilgtspējīgā attīstībā, nabadzības samazināšanā un bada izskaušanā ĀKK valstīs;

B. tā kā ANO Īpašā ziņotāja par tiesībām uz pārtiku 2011. gada ziņojumā "Agroekoloģija un tiesības uz pārtiku" sniegtie ieteikumi liecina, ka agroekoloģija 10 gadu laikā var divkāršot pārtikas ražošanu visos reģionos, vienlaikus samazinot klimata pārmaiņas, bioloģiskās daudzveidības zaudēšanu un lauku iedzīvotāju nabadzību;

C. tā kā intensīvās lauksaimniecības attīstība ir atkarīga no zinātniskās pētniecības, ko galvenokārt kontrolē lauksaimniecības ķimikāliju un farmācijas nozares, un no ķīmisko vielu, tādu kā fitosanitārie produkti vai pesticīdi, sēklu un citi lauksaimniecības izejvielu izmantošanas;

D. tā kā starptautiskā sabiedrība ir pieņēmusi vairākus tiesību aktus, ar ko panākta tirdzniecībai, pārtikas drošumam un cilvēku veselībai nepieciešamā starptautiska vienprātība *PPPSI* jautājumā; tā kā tomēr visā pasaulē pieaug nelikumīgu preču izmantošana pārtikas ražošanā, jo īpaši nelegālu pesticīdu izmantošana, un ar to ir saistīti ļoti sarežģīti noziedznieku tīkli un organizētā noziedzība;

([13]) Lēmums Nr. 12/CVI/18 par ārpustarifu šķēršļiem.
([14]) https://www.ippc.int/en/history-of-the-ippc/
([15]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C170
([16]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C184
([17]) http://www.cms.int/sites/default/files/document/UN-Human%20Rights%20Council_AHRC3448_Adversive%20effects%20of%20pesticides.pdf
([18]) https://www.wto.org/english/tratop_e/sps_e/spsagr_e.htm
([19]) https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci38_e.htm
([20]) http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/Investment/Agriculture_at_a_Crossroads_Global_Report_IAASTD.pdf

E. tā kā saskaņā ar *FAO* un PVO aplēsēm vairāk nekā 30 % pesticīdu, ko katru gadu pārdod jaunattīstības valstīs, neatbilst starptautiskajiem standartiem un bieži ir nepareizi marķēti vai nav identificēti;

F. tā kā tirgū ir plašs nelikumīgu izstrādājumu klāsts, tostarp vielas, ko nav apstiprinājušas vietējās iestādes, un viltoti produkti, izstrādājumi, kuru derīguma termiņš ir beidzies, vai arī atdarināti produkti ar viltotu iepakojumu vai marķējumu;

G. tā kā nekontrolēta *PPPSI* izmantošana negatīvi ietekmē attiecīgo valstu vidi, cilvēku veselību un ekonomiku;

H. tā kā vispamanāmākie riski ir saistīti cilvēku veselību, jo īpaši ausu, kakla un deguna slimībām un slimībām, kas skar ādu, plaušas un gremošanas sistēmu, un ar vēzi, turklāt visapdraudētākie ir jaunieši un sievietes, kuru īpatsvars ir liels pārtikas ražošanas nozarē strādājošo vidū, kuri strādā ar *PPPSI*;

I. tā kā ANO īpašā referenta ziņojums par tiesībām uz pārtiku liecina, ka *PPPSI* katru gadu izraisa aptuveni 200 000 cilvēku nāvi akūtas saindēšanās dēļ un 99 % gadījumu notiek jaunattīstības valstīs;

J. tā kā tādu pesticīdu lietošana, kas neatbilst starptautiskajiem standartiem, arī mazina uzticēšanos lauksaimniecības produktiem un līdz ar to – samazina arī eksporta attīstības potenciālu;

K. tā kā legālās agroķīmiskās vielas, tostarp pesticīdi, rada drošības problēmas un apdraudējumu veselībai visā to aprites ciklā, bet potenciāli vislielākais apdraudējums rodas glabāšanas, transportēšanas, izplatīšanas, izmantošanas un likvidēšanas posmā; tā kā ĀKK valstu valdības saskaras ar lielām grūtībām, izstrādājot efektīvu *PPPSI* regulējumu, piemēram, datu trūkumu, nepietiekamu budžetu un cilvēkresursiem, kā arī nepietiekamu tiesību aktu īstenošanu, kā rezultātā notiek plaša mēroga nelikumīga *PPPSI* tirdzniecība;

L. tā kā nelikumīga tirdzniecība samazina iespējamos nodokļu ieņēmumus, ir šķērslis naudas plūsmu kontrolei, mazina uzticēšanos valsts pārvaldes iestādēm un tādējādi veicina apgrūtinātu piekļuvi ārvalstu kapitālam, paaugstina riska prēmijas par ieguldījumiem vietējos aktīvos un palēnina ekonomiskās attīstības tempu;

M. tā kā lielākajai daļai ĀKK valstu nav tiesību aktu, ar kuriem reglamentē *PPPSI*, bet tās, kurām šādi tiesību akti ir, nav ieviesuši atbilstīgus un stingrus noteikumus, lai nepieļautu nelikumīgu šo produktu tirdzniecību;

N. tā kā daudziem *PPPSI* lietotājiem nav nepieciešamā līmeņa apmācības vai izglītības, lai izprastu šo produktu tehniskās īpašības, un līdz ar to viņi nav informēti par šo produktu kaitīgo ietekmi uz veselību, tautsaimniecību un vidi;

O. tā kā globālā lauksaimniecības tirgu liberalizācija, zema nelegālo *PPPSI* cena, to lietotāju apmācības un zināšanu trūkums un neatbilstoši tiesību akti un uzraudzība ĀKK valstīs savā ziņā izskaidro šo nelikumīgo produktu izplatīšanos ĀKK valstu tirgos,

1. uzskata, ka ir būtiski izstrādāt skaidru stratēģiju, lai apkarotu nelegālo *PPPSI* tirdzniecību un lai veicinātu nodrošinājumu ar pārtiku, paredzot atbalstu tehnoloģiskiem risinājumiem, kuru rezultātā tiek iegūtas vietējās sēklas, kas piemērotas attiecīgajam klimatam vai ģeogrāfiskajam apgabalam, kā arī bioloģisko *PPPSI* ražošanai; piebilst, ka šai stratēģijai vajadzētu būt balstītai uz atbalsta sniegšanu agroekoloģiskām un ģimeņu saimniecībām, kas respektē vidi un palīdz veidot uz solidaritāti balstītu sociālo ekonomiku;

2. mudina ES un dalībvalstis, lai īstenotu Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam un Parīzes klimata nolīgumu, sākt īstenot Eiropas Konsensā attīstības jomā pausto apņemšanos atbalstīt agroekoloģiju, tostarp ar Eiropas Investīciju plāna un Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai lauksaimniecības investīciju sadaļas palīdzību, un atspoguļot šo apņemšanos nākamajā daudzgadu finanšu shēmā;

3. norāda, ka, lai izmantotu *PPPSI* piedāvātās iespējas lauksaimniecības attīstībai, ĀKK valstīm vajadzētu:

a) iepazīties ar starptautisko un valstīs spēkā esošo *PPPSI* regulējumu;

b) atrisināt virkni strukturālu problēmu, kas kavē šo produktu likumīgu un efektīvu popularizēšanu;

c) apzināt riskus, ko šo valstu tautsaimniecībai rada *PPPSI*, lai nepieļautu *PPPSI* nelegālu tirdzniecību, mazinātu šādas tirdzniecības ietekmi un ar laiku izskaustu to pavisam;

d) aizliegt fumigāciju un paredzēt stingrus noteikumus ūdens un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai;

e) pieņemt stingrus noteikumus, lai aizsargātu to darba ņēmēju veselību, kuri ir pakļauti *PPPSI* ietekmei, īpašu uzmanību pievēršot sievietēm, un lai nodrošinātu medicīnas personāla apmācību par *PPPSI* ietekmi uz veselību;

4. aicina popularizēt organiskos mēslošanas līdzekļus un tādus lauksaimniecības paņēmienus, kas izmanto legāli tirgotus *PPPSI* saprātīgos daudzumos; tajā pašā laikā aicina ĀKK valstis apdomāt, kā tiek lietotas vielas, kas ir legālas, bet kuru gadījumā ir pierādīts, ka tām ir negatīva ietekme uz vidi, bioloģisko daudzveidību un cilvēku veselību;

5. uzsver nepieciešamību konsolidēt publisku, no uzņēmumiem neatkarīgu zinātnisko un tehnoloģisko kompetenci, kas palīdzētu noskaidrot nelegālajā *PPPSI* tirdzniecībā iesaistītās personas, organizētās noziedzības grupējumus un tīklus, lai būtu iespējams veikt konkrētus pasākumus nelegālo pesticīdu importa, tirdzniecības un lietošanas nepieļaušanai un apkarošanai;

6. uzsver, ka valdībai ir jākontrolē nepareizas *PPPSI* lietošanas izraisītie ārējie faktori;

7. aicina aizliegt visus *PPPSI*, kas ir kaitīgi bitēm un apputeksnētājiem;

8. uzsver, ka ir nepieciešams pamatīgi pārskatīt *PPPSI* tirdzniecības atļauju piešķiršanas kritērijus, lai nodrošinātu, ka procedūras pamatā ir no šo līdzekļu ražotājiem neatkarīgi dati un zinātniskie pierādījumi un ka jebkuros apstākļos pāri visam ir piesardzības princips;

9. uzsver nepieciešamību noteikt pasākumus, lai sodītu tos, kas uzņēmumos un valsts pārvaldē ir atbildīgi par datu slēpšanu vai manipulēšanu ar datiem, lai iegūtu tirdzniecības atļauju;

10. aicina veikt jēgpilnus pasākumus, lai, izmantojot tehnisko un finansiālo palīdzību, novērstu nelegālo tirdzniecības un pārtikas nepietiekamības problēmu, un aicina ES dalībvalstis rīkoties stingri, lai nepieļautu, ka no tām tiek eksportēti vai caur to teritoriju tranzītā tiek vesti viltoti *PPPSI*;

11. atkārtoti norāda uz to, ka ir steidzami jāuzlabo lauksaimnieku, mazapjoma ražotāju un tirgotāju informētība un apmācība, lai viņi apzinātos nelegālo *PPPSI* problēmu, to neefektivitāti un apdraudējumu, ko tie rada;

12. norāda, ka ir svarīgi izplatīt informāciju par *PPPSI*, lai ražotāji, lietotāji un patērētāji izmantotu šos līdzekļus piesardzīgā un drošā veidā; uzskata, ka informēšanas palielināšanai jābūt vērstai uz visu sabiedrību, nevis tikai attiecīgo nozari;

13. uzsver, ka ĀKK valstu valdībām ir jāveic pasākumi, lai popularizētu un padarītu stingrākus tiesību aktus, jo īpaši konkrēti nosakot, kas ir nodarījums, lai būtu iespējams noteikt kriminālsodus pārkāpējiem, kontrolēt nelegālo *PPPSI* plūsmu gan savā teritorijā, gan ārpus tās un izveidot valsts līmeņa laboratorijas un uzglabāšanas vietas, kas ir piemērotas vietējiem apstākļiem piemēroto vietējo šķirņu saglabāšanai;

14. mudina uzņēmumus, kuri nodarbojas ar attiecīgo produktu ražošanu un tirdzniecību, tos piedāvāt formās, kas ir piemērotas ĀKK lauksaimniekiem apjoma, koncentrācijas un iepakojuma ziņā, lai atvieglotu to izmantošanu, samazinātu to izmaksas un līdz minimumam samazinātu iedarbības risku ieelpojot vai norijot; iesaka organizēt efektīvus atkritumu apglabāšanas procesus, lai sasniegtu šos mērķus;

15. uzsver nepieciešamību ieviest īsteni atturošus kriminālsodus par viltotu produktu, atdarinātu produktu vai spēkā esošajiem tiesību aktiem neatbilstošu produktu izplatīšanu un tirdzniecību;

16. aicina pastiprināt starptautisko sadarbību, lai izstrādātu pasākumus, ar kuriem nosaka stingrākus sodus par viltotu vai nelegālu produktu ražošanu, eksportu vai importu un par intelektuālā īpašuma noteikumu neievērošanu;

17. aicina ĀKK valstis un ES dalībvalstis pastiprināt savstarpējo administratīvo atbalstu muitas lietās, lai pēc iespējas labāk apzinātu transporta ceļus un uzglabāšanas vietas, ko izmanto viltotiem vai atdarinātiem *PPPSI*, un lai veiktu kopīgus pasākumus to slēgšanai, jo īpaši uzraugot piegādes un izveidojot kopējas izmeklēšanas grupas;

18. atbalsta reģionālās pieejas nostiprināšanu, lai efektīvāk apkarotu viltošanu, jo ir svarīgi izveidot reģionālās laboratorijas ĀKK valstīs un uzlabot reģionālo sadarbību muitas jomā un izveidot tīklus informācijas apmaiņai par *PPPSI* starp viena reģiona ĀKK valstīm;

19. uzsver, ka reģionālā sadarbība, sevišķi, ja tā aptver arī tipa apstiprinājumu savstarpēju atzīšanu, ļauj nodrošināt brīvu, drošu un stabilu ražojumu apriti, kas ir vitāli svarīga reģiona un kontinenta tirgum;

20. atbalsta kopīga publiskā pētījumu fonda izveidi, kas būtu daļa no ĀKK un ES sadarbības, garantētu neatkarību no ražotājiem un nodrošinātu attīstību dažādās nozarēs, kuras veido agronomiju, tostarp vidējās un augstākās izglītības lauksaimniecības jomā, kas tiktu izmantota, lai stiprinātu ĀKK valstu spēju izveidot savus *PPPSI* apstiprināšanas un sertifikācijas procesus, kā arī informēšanas un mācību plānus lauksaimniekiem par bioloģiskās lauksaimniecības kultūrām;

21. aicina ieviest obligātu, efektīvu un stingru valsts sistēmu attiecībā uz kvalitātes kontroli un sliktu krājumu iznīcināšanu saskaņā ar PVO un *FAO* specifikācijām, kā arī ar *PPPSI* izsekojamības mehānismu, lai noteiktu to sastāvu un izcelsmi un varētu tos identificēt;

22. uzdod līdzpriekšsēdētājiem šo rezolūciju nosūtīt ĀKK un ES Ministru padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Komisijai, Eiropadomei, Āfrikas Savienībai, Panāfrikas parlamentam, reģionālajiem un valstu parlamentiem, reģionālajām organizācijām, kas saistītas ar ĀKK valstīm, kā arī Eiropas Investīciju bankai un Pasaules Bankai.